

ПУНКТУАЦІЙНА ВПРАВНІСТЬ СТУДЕНТА



Вибіркова навчальна дисципліна.

Для студентів природничих та гуманітарних спеціальностей.

I (бакалаврський) рівень освіти.

Семестр вивчення – весняний.

90 год. всього, 10 лекц. год., 20 практ. год.

Форма підсумкового контролю – залік.

Мета навчальної дисципліни:

- репрезентувати студентам дискусійні та проблемні питання української пунктуації;
- допомогти їм засвоїти принципи пунктуаційного аналізу речення й тексту;
- навчити правильно визначати типи пунктограм, розвивати навички визначення тих чи тих пунктограм у реченні, тексті (наприклад, тире між підметом і присудком, розділові знаки при однорідних членах речення, розділові знаки у складносурядних, складнопідрядних, складних безсполучникових реченнях; у конструкціях із прямою мовою, непрямою мовою та невласне прямою мовою та ін.);
- ознайомити студентів з тими науковими джерелами, до яких можна звертатися для постійного вдосконалення культури писемного мовлення.



Чому варто вивчати цю дисципліну?

Курс «Пунктуаційна вправність студента»:

- ✓ передбачає не тільки засвоєння методики пунктуаційного аналізу, знання правил, а й вміння використовувати ці знання на практиці, у процесі оформлення ділової документації, аналізу написаного тексту тощо;
- ✓ призначений для широкого кола адресатів (студентів, абітурієнтів, усіх, хто прагне вдосконалити свою писемну комунікацію);
- ✓ є актуальним для студентів різних спеціальностей як гуманітарних, так і природничих, точних наук. Адже грамотне письмо – це показник висококваліфікованого й конкурентоспроможного фахівця, усебічно розвиненої особистості, яка демонструє не тільки свої фахові знання, а й репрезентує свою пунктуаційну вправність.



ТИРЕ МІЖ ПІДМЕТОМ І ПРИСУДКОМ

СТАВИМО	НЕ СТАВИМО	ЗАЛЕЖНО ВІД АВТОРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ (у художніх творах)	У ФАХОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ
<p><u>Слова в поезії – квітки</u> (<i>Олександр Олесь</i>);</p> <p><u>Відстань між містами – п'ятдесят кілометрів;</u></p>	<p>В чужих краях і <u>хліб</u> неначе вата (<i>М. Тарнавський</i>);</p>	<p><u>Верби навесні – немов</u> <u>човни</u> (<i>В. Стус</i>);</p>	<p><u>Температура повітря вночі</u> <u>0...-2 градуси, вдень</u> <u>+5...+7 градусів</u> (<i>З інтернету</i>);</p>
<p><u>Зрубати ліс – та це ж</u> <u>злодійство</u> (<i>О. Довженко</i>);</p>	<p><u>Люди не раки:</u> з лиха не почервоніють (<i>Нар. тв.</i>);</p>	<p>Бо мова – це душа народу, <u>народ</u> без мови – не народ (<i>В. Сюсюра</i>).</p>	<p><u>Температура плавлення</u> <u>сталі 1400° С.</u> (<i>З інтернету</i>);</p>
<p>Чужа душа – то тихе море сліз. <u>Плювати</u> в неї – <u>гріх</u> тяжкий, не можна (<i>Л. Костенко</i>);</p>	<p><u>Найчистіша душа</u> не зрадлива. <u>Найскладніша</u> <u>людина</u> проста (<i>В. Симоненко</i>).</p>	<p><u>Людина - смертна</u>, але не ідея, не думка її (<i>В. Дрозд</i>).</p>	
<p>Господи, <u>як це гарно</u> – <u>сіяти!</u> (<i>М. Стельмах</i>).</p>			

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ

КОМА



Ставимо:

- Мені приснились **ночі** солов'ні, дівочі **співи**, пахоці левад (М. Рильський)

Не ставимо:

- **Побіжу дожену** його (Г. Квітка-Основ'яненко);
- Ти **гукай не гукай**, а літа не почують
- (Б. Олійник)

КОМА

ПРИ ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ, З'ЄДНАНИХ СПОЛУЧНИКАМИ



;

- В підземній глибині, в морях, і під водою, і на вершинах гір, і в хащах лісових, уранці, вніч, удень, вечірньою порою, і в селах, і в містах звучить мені твій сміх (В. Сосюра).

;

- Моє щастя – Вітчизни простори, оповиті і сонцем, і хмелем, й зерном (М. Стельмах)

АЛЕ!

- Лаврін стояв ні живий ні мертвий (І. Нечуй-Левицький);
- І сміх і гріх було дивитися на цю недоладну постать (М. Стельмах)

КОМА ПРИ ОДНОРІДНИХ ОЗНАЧЕННЯХ



;

- За шкільними партами схилились **чорні, біляві, русяві** голівки.
- Над містом **кучерявий, голубий, ласкавий** дим.

АЛЕ!

- Буде правда цвісти на **вкраїнській осяяній** ниві (Б. Грінченко).
- Паленіють яблука червоні на **крихкому білому** снігу (П. Перебийніс).

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНИХ СЛОВАХ ТА ОДНОРІДНИХ ЧЛЕНАХ РЕЧЕННЯ



⋮

- Усе в чеканні: спілі краплі рос, земля і місяць, вишні і тополі (Б. Олійник).
- В обговоренні дисертації взяли участь: проф. К. Городенська, професор М. Степаненко, доцент С. Гончарюк та докторант Т. Ткачук (з протоколу кафедри).

—

- Луки, гори, пишні сади - все зелене й принишкле (О. Гончар).
- І гай, і луг, навколишнє село - здавалось, усе навкруги було йому до болю знайоме.

⋮ —

- Скрізь: на землі і на небі - сьогодні почувалося свято
- (О. Гончар).

КОМА ПРИ ВСТАВНИХ СЛОВАХ

ОТЖЕ



ПІСЛЯ

- **Отже**, українська фразеологія надзвичайно багата і своїм змістом, і виражальними засобами... (М. Жовтобрюх).

ПЕРЕД

- Мова цього народу є мовою державною, **отже** мовою державно-адміністративних установ, війська, промислових підприємств, освіти, засобів сполучення, великої торгівлі, державної медицини... (О. Ткаченко)

ВСТАВНІ СЛОВА ЧИ СПОЛУЧНИКИ?



ПРОТЕ

Немає сонця - і десь воно, **проте**, живе і світить
(М. Рильський)

З давніх-давен у людей виникло прагнення проникнути в суть географічних назв. **Проте** й досі походження багатьох з них невідоме (І. Вихованець)

ОДНАК

Є, **однак**, у перекладі книги... (П. Плющ).

Шевченко від початку й до останніх днів ставився до Гоголя з великою повагою... **Однак** висловлював і критичні... (Ю. Барабаш)

ЗОКРЕМА

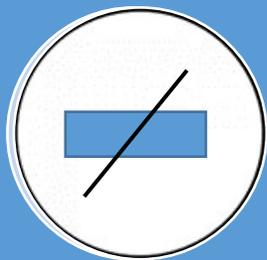
До всеукраїнської акції приєдналося, **зокрема**, понад двісті бійців 3-ї бригади
(Україна молода, 08.01.2019)

Певним підсумком, **зокрема** в галузі вивчення української мови, є видана енциклопедія «Українська мова» (О. Ткаченко)

РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ В ЕТИКЕТНИХ КОНСТРУКЦІЯХ ВВІЧЛИВОСТІ

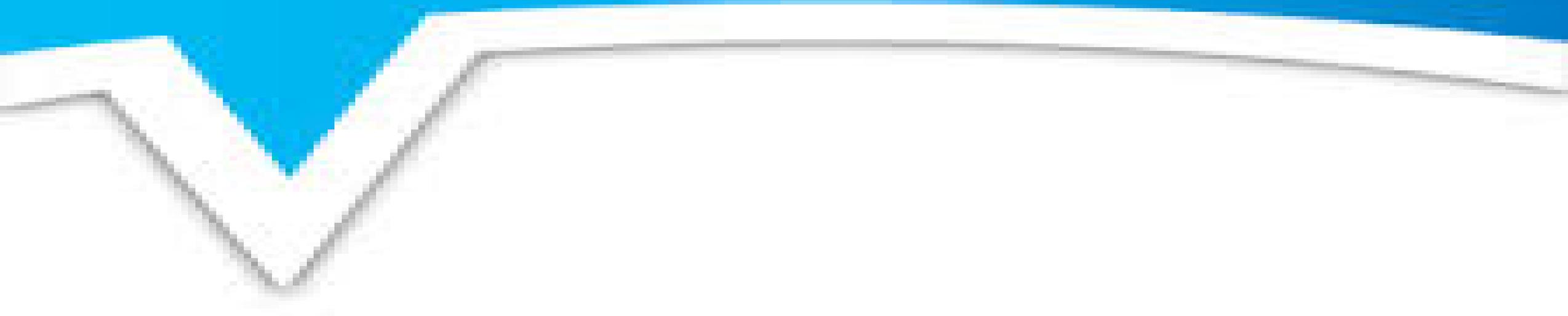


З глибокою повагою Роман Петришин
З глибокою повагою ректор Чернівецького університету Роман Петришин



З глибокою повагою – Роман Петришин
З повагою – ректор Чернівецького університету Роман Петришин
З глибокою повагою – Роман Петришин,
ректор Чернівецького університету

Пунктуаційні помилки в текстах ЗМІ



Різна пунктуація – різні значення

Обережно: діти!	Обережно, діти.
Сонце зігрівало усе поле, берег, ліс.	Сонце зігрівало усе: поле, берег, ліс.
Помилувати, не можна повісити!	Помилувати не можна, повісити!
Що він написав?	Що, він написав?
Учениця співала голосно, промовляючи всі слова	Учениця співала, голосно промовляючи всі слова



ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

***ДБАЙМО ПРО СВОЮ
ГРАМОТНІСТЬ!***